

Zerbitzu eta ekintza
didaktikoak

2015-2016

museumo Zumalakarregi

XIX. mendeko Euskal Herria ezagutu eta gozatzeko
Erreferentzi Zentroa

Zumalakarregi Museoak, XIX. mendeko Euskal Herriaz jakiteko eta gozatzeko erreferentzia den zentroak, gaur egungo gizartea ezagutu eta ulertzeko garai nagusia izandako eta eztabaida, gaurkotasun handiko XIX. mendean zehar bidai dinamikoa eskaintzen du.

Gertaera eta pertsonaietan oinarritutako historia museoak Garai bateko, gure kasuan, XIX. mendeko Euskal Herriko, ezaguera sozial eta historikorako, formalak ez diren baliabideak eskaintzen dituen museoak.

Helbidea:

Museo-Zumalakarregi-Museoa
20216 Ormaiztegi (Gipuzkoa)
tlf.: +34 943-889900
fax: +34 943-880138
mzumalakarregi@gipuzkoa.eus

Erreserbak:

Erreserba egiteko, deitu 943 88 99 00 telefonora martxoaren 1etik urriaren 31a bitarte:
Asteazkenetik - Igandera
10:00etatik 14:00etara eta 16:00etatik 19:00era
azaroaren 1etik otsailaren 28a bitarte:
Asteazkenetik - Ostiralera
10:00etatik 14:00era
Larunbat eta igande
10:00etatik 14:00era eta 16:00etatik 19:00era
Posta elektronikoz galderaren bat egin nahi baduzu,
idatzi helbide honetara: mzumalakarregi@gipuzkoa.eus

43°1'ba 25' 49.367082522" N , 2°1'ba 15' 16.987909516" O

Zumalakarregi Museoko web gunea:
<http://www.zumalakarregimuseoa.eus>

Autobusa:
Donostia-Onati
Tolosa-Bilbo
Iruña-Eibar

Trena:
Irun-Miranda de Ebro bidea

<http://www.facebook.com/zumalakarregi>

<http://www.twitter.com/zumalakarregi>

ZUMALAKARREGI ANAIK: jeneral karlista eta politiko liberala

Bi pertsonai esanguratsuak, XIX. mendeko Euskal Herriaren bi begirada, Aintzinako Erregimenetik Liberalismorako pasabideko testuinguruan.

Publikoa: Lehen Hezkuntza, DBH, Batxilergoa, Helduen Hezkuntza eta familiak.
Taldeak: Gehienez 30 pertsona.
Iraupena: Ordu 1 30'.
Prezioa: 2.5 € pertsonako.

Helburuak:

- Gaur egungo gizartea ulertzeko garai nagusia den XIX. mendeari buruzko ezaguera eskaini.
- Zumalakarregitar anaien bitartez garai bat, XIX. mendea, komunikatzea.
- Migel Antonio, jeneralaren anaia, politiko liberala eta garaiko pertsonai garrantzitsua ezagutzera eman.
- XIX. mendeko euskal historiari buruzko zentzu kritikoa eta hausnarketa bultzatzea.
- Proposamen erakargarri, ludiko eta parte hartzaileen bidez garai batera gerturatzea.

Metodologia:

- Museoko geletatik ibilbide gidatua.
- Bi mundu aurrez aurre ikusentzunezko* multimediararen emankizuna

INDUSTRIA IRAULTZA

Burdinolatik fundiziora, lehen industriari, trenbidearen etorrera XIX. mendean.

Publikoa: Lehen Hezkuntza, DBH, Batxilergoa, Helduen Hezkuntza eta familiak.
Taldeak: Gehienez 30 pertsona.
Iraupena: Ordu 1.
Prezioa: 2.5 € pertsonako.

Materiala:

Museoak irakasleei zuzendutako gidaliburuak eta trenzubiari buruzko dibulgaziozko foiletokatu. Museoak ikaste bakoitzari gida didaktikoa ematen dio museoko bisitan eta ondoren lan egiteko. Axota edo arkatza ikasleek ekarri behar dute.

Helburuak:

- XIX. mendean gertatu ziren aldaketa sozio ekonomikoei buruzko ezaguera eskaintzea: trenbidea eta beste garriobideak, lehen industriari, hiri zabalgunek, emigrazioa, eta abar.
- Jakin-mina eta errespetua historiaren eta honen lekuko den ondarearen aurrean.
- Denboraren eta espazioaren zentzuaren garapena.

Metodologia:

- 1864ko *Ormaiztegiako trenzubi*a bisita gidatua.
- Bi mundu aurrez aurre ikusentzunezko* multimediararen emankizuna.
- Talde-lana eta material didaktikorako informazioaren bilaketa museoan geletan zehar.
- Bateratze-lanak eta konklusioak.

Oharra: Ibilbide hau hezkuntza eskaintza honetako beste edozein ibilbiderekin konbinagarria da.

Material didaktikoa PDF

GERRA ETA BAKEA

Lehen Guda Karlistan oinarrituz, gatazkaren adibide gisa indarkeriaren sustrai, modu eta ondorioei buruz gogoeta egiteko proposamena. Gaurkotasan osoa duen hausnarketarako ibilbidea, gatazken ebazpenerako bake prozesuak ulertzen laguntzen duena.

Publikoa: DBH, Batxilergoa eta Helduen Hezkuntza.
Taldeak: Gehienez 30 pertsona.
Iraupena: Ordu 1 30'.
Prezioa: 2.5 € pertsonako.

Materiala:

Museoak irakasleei zuzendutako gidaliburuak eta ikasle bakoitzari gida didaktikoa ematen die museoko bisitan eta ondoren lan egiteko. Axota edo arkatza ikasleek ekarri behar dute.

Helburuak:

- Kontzientzia publikoa kitzikatzeko bake dinamika bat aurkeztea.
- Zentzu kritikoa sustatzea.
- Bakea eta bortizkeria hitzen esanahia alde guztietatik, alderdikeriarik gabe eta bere osotasunean begiratuta benetan barneratzea, Lehen Karlistada ez ezik beste gertaera historikoak ere aztertzerakoan.

Edukia: Lantzen diren gaiak:

- GUDAREN HASIERA. Dinarrizko bortizkeria: bestearen deskalkifikazioa
- GUDAREN MUGAK. Bortizkeriaren mailak
- SOLUZIO BILA. Hitzek armek baino indar gehiago dutenean
- BAKEA. Sinboloak eta edukiak
- BORTIZKERIAREN ONDORIOAK. Biktima errugabeak eta gudaren eta bakearen arteko mugak

Metodologia:

- Bi mundu aurrez aurre* ikusentzunezko multimediarren emankizuna.
- Talde-lana eta material didaktikorako informazioaren bilaketa museoko geletan zehar.
- Bateratze-lanak eta konklusioak.

Oharra: Ibilbide hau hezkuntza eskaintza honetako beste edozein ibilbiderekin konbinagarria da.

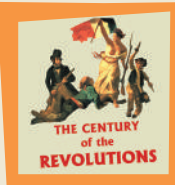
Material didaktikoa PDF

Teaching unit PDF

IRAULTZA GARATA

XIX. mendeko Euskal Herrian karlismo eta liberalismoaren gakoak ulertzeko berrikuspina. Aintzinako erregimenetik Liberalismorako pasabide bortitz eta korapilatsua.

Publikoa: DBH eta Helduen Hezkuntza.
Taldeak: Gehienez 30 pertsona.
Iraupena: Ordu 1 30'.
Prezioa: 2.5 € pertsonako.

BAITA!

THE CENTURY OF THE REVOLUTIONS

Bisita gidatua eta gida didaktikoa ingelesez

Materiala:

Museoak irakasleei zuzendutako gidaliburuak eta ikasle bakoitzari gida didaktikoa ematen die museoko bisitan eta ondoren lan egiteko. Axota edo arkatza ikasleek ekarri behar dute.

Helburuak:

- Gaur egungo gizartea ulertzeko garai nagusia den XIX. mendeari buruzko ezaguera eskaini.
- Zumalakarregitar anaien bitartez garai bat, XIX. mendea, komunikatzea.
- Migel Antonio, jeneralaren anaia, politikoa liberala eta garaiko pertsonai garrantzitsua ezagutzera eman.
- XIX. mendeko euskal historiari buruzko zentzu kritikoa eta hausnarketa bultzatzea.
- Proposamen erakargarri, ludiko eta parte hartzaileen bidez garai batera gerturatzea.

Metodologia:

- Bi mundu aurrez aurre* ikusentzunezko multimediarren emankizuna.
- Talde-lana eta material didaktikorako informazioaren bilaketa museoko geletan zehar.
- Bateratze-lanak eta konklusioak.

Oharra: Ibilbide hau *Gerra eta Bakea* eta *Industrializazioaren hasmenta Euskal Herrian* ibilbideekin konbinagarria da.

Material didaktikoa PDF

ESTATU LIBERALAREN SORRERA

Aintzin Erregimenaren krisialdia eta Estatu Liberalaren sorrera.

Publikoa: Batxilergoa eta Helduen Hezkuntza.
Taldeak: Gehienez 30 pertsona.
Traupena: Ordu 1 30'.
Prezioa: 2,5 € pertsonako.

Materiala:

Museoak irakasleei zuzendutako gidaliburuak eta ikaste bakoitzari gida didaktikoa ematen die museoeko bisitan eta ondoren lan egiteko. Axota edo arkatza ikasleek ekarri behar dute.

Helburuak:

- Gaur egungo gizartea ulertzeko garai nagusia den XIX. mendeari buruzko ezaguera eskaini.
- Zumalakarregitar anaien bitartez garai bat, XIX. mendea, komunikatzea.
- Migel Antonio, jeneralaren anaia, politikoa liberala eta garaiko pertsonari garrantzitsua ezagutzera eman.
- XIX. mendeko euskal historiari buruzko zentzu kritikoa eta hausnarketa bultzatzea.
- Arazo historikoen bilakaera
- Ikastetxean bereganatutako ezaguerak ordenatu eta sendotu.
- Proposamen erakargarri, ludiko eta parte hartzaileen bidez garai batera gerturatzea.

Metodologia:

- Bi mundu aurrez aurre* ikusentzunezko multimediaren emankizuna.
- Talde-lana eta material didaktikorako informazioaren bilaketa museoeko geletan zehar.
- Bateratze-lanak eta konklusioak.

Oharra: Ibilbide hau *Gerra eta Bakea* eta *Industrializazioaren hasmenta Euskal Herrian* ibilbideekin konbinagarria da.

Material didaktikoa PDF

BURDINAREN BIDEAK

Zumalakarregi Museoaren inguruko industri aztarnetatik ibilbidea: Ormaiztegiko trenzubia, Zeraingo meategiak eta Mirandaolako burdinola Legazpin.

Publikoa: Lehen Hezkuntzako Goi mailako zikloa, DBH, Batxilergoa eta Helduen Hezkuntza.
Taldeak: Gehienez 30 pertsona.
Traupena: 4 ordu.
Prezioa: 6,50 € pertsonako.

Materiala:

Museoak irakasleei zuzendutako gidaliburuak eta trenzubiar buruzko dibulgaziozko foiletoa ditu. Museoak ikaste bakoitzari gida didaktikoa ematen dio museoetako bisitan eta ondoren lan egiteko. Axota edo arkatza ikasleek ekarri behar dute.

Helburuak:

- XIX. mendean gertatu ziren aldaketa sozio ekonomikoei buruzko ezaguera eskaintzea: trenbidea eta beste garriobideak, lehen industriak, hiri zabalgunek, emigrazioa, eta abar.
- Jakin-mina eta errespetua historiaren eta honen lekuko den ondarearen aurrean.
- Denboraren eta espazioaren zentzuaren garapena.

Metodologia:

- Aizpeako meategietara bisita gidatua [Zerain].
- Mirandaolako burdinolara bisita gidatua [Legazpi].
- Zumalakarregi Museora eta 1864ko Ormaiztegiko trenzubira bisita gidatua.

BONU BATERATUA IRAGANEAN BIDATA

Igartubeiti Baserri Museo eta Zumalakarregi Museoko ibilbideak, XVI. mendetik XIX. menderainoko nekazal eta hiritar eguneroko bizimodua, arkitekturaren eboluzioa, oinarri sozial eta ekonomikoak ezagutzeko aukera eskaintzen du.

Publikoa: Lehen Hezkuntza, DBH, Batxilergoa, Helduen Hezkuntza eta familiak.
Taldeak: Gehienez 30 pertsona.
Tiraupena: 2 ordu.
Prezioa: 5 € pertsonako.

Helburuak

- Bizimoduaren eboluzioa ezagutzera eman
- Denboraren eta espazioaren zentzuaren garapena.
- Jakin-mina eta errespetua historiaren eta honen lekuko den ondarearen aurrean.

Edukia:

- Igartubeiti Baserri Museora bisita gidatua, gipuzkoar baserrien eguneroko bizitza ezagutzeko gunea.
- Zumalakarregi Museora bisita, XIX. mendeko Euskal Herriaz jakiteko eta gozatzeko erreferentzia den zentroa.

ARTXIBO DIGITALA

- Erakusketa birtualak.
  - San Luisen Ehun Mila Semeak. 1823.
  - Afrikako gerra [1859-1860].
  - "Euskal emakumea XIX. mendeko irudigileen ikuspegitik" irudi bilduma.
  - "Basque Sketches: Ilustratzaile militar britaniarrak lehen karlistaldian".
  - Loreak asmatzen: Naturazale europarrak Euskal Herrian Petit de Meurville - Pietro Bubani.
  - Aisiaren aurkikuntza XIX mendean.
  - Mugako nire lagunei. Ipar Euskal Herria Karlistadetan 1833. 1833-1876.
  - XIX mendea karikaturetan. Umorea, distortsioa eta kritika soziala.
  - XIX. mendeko esploratzaileak. LE TOUR DU MONDE.

-XIX. MENDEKO albuma

- XIX. mendeko historia militarra Euskal Herrian
- Wilhen von Humboldt [1767-1835]
- Blog-a: Begiratu... ikusi...eta AURKITU. Inspirazioa ala plagioa XIX. mendeko ilustrazioetan
- XIX. mendeko pertsonaia "xumeak"
- XIX. mendea hamarkadetan
- XIX. mendeko karikaturak
- Soinu artxiboa

- Juan Crisostomo Arriaga
- Aita Mari
- Hernaniko lapurreta
- Gipuzkoaren traizioa
- Euskal emigrazioa
- Lejio Britainiarra
- Javier Mina
- Jose Mari Tuduri

-Digitalizatutako argitalpenak

- Gazeta ofiziala [1835-1837]
- "Jaquin-bide Iritarautia" [1820]

-Azterketak

- "Botones de uniforme en las Guerras Carlistas. 1833-1876". Ramón Guirao Larrañaga / Francisco Macias Serrano / Miguel Ángel Milián Aragonés [BERRIA]
- "Goya Fortuny y la iconografía de la Batalla de los Castillejos". Javier Gallego.

- "Manuel Arano y su perro Pinto".
Iñaki Garcia de Vicuña Olaizola
- "La expedición francesa a España de 1823".
André Lebourleux
- "L'intervention française en Espagne en 1823 deuxième partie".
André Lebourleux
- "Josep Lluís Pellicer Artigas, [1842-1901], Corresponsal de guerra, antecesor del repórter gràfics actual".
Per Jordi Artigas i Candela
- "Crónicas médicas de la primera Guerra Carlista [1833-1840]".
Javier Álvarez Caperochipi.
- "El problema dels furs en la historiografia euskaldun sobre el primer Carlisme".
Mikel Alberdi Sagardia [ZM]
- "Norteko ferrokarrila, Burdinezgo sugea".
Alaitz Imaz Arrondo
- "Zmalakarregiren gotorlekua".
Mikel Alberdi Sagardia [ZM]

ERAKUSKETA IRAUNKORRA

Bisita gidatua era askotako ibilbideekin. Ikasleentzako eta irakasleentzako gidaliburuak. Museoko bisitan eta ikastetxean lantzeko materiala.

IKUSENTZUNEZKO

XIX. mendeko Euskal gizartean gertatutako aldaketak azaltzen dituen II' ko emankizuna, hezkuntza eta irizpide didaktikoekin egina.

XIX. MENDEKO DOKUMENTAZIO ZENTROA:

Agiri multzoa, eskutitz sailak, gai desberdinei buruzko txostenak, prentsa, irudi gai ugari eta idazlan militar, biografiko, zientifiko, eta orokorrei buruzko fondo bibliografikoak. Zentroa ikerlari mota guztiei dago zabalik.

MUSEOKO BLOGA

XIX.mendeko Euskal Herriari buruzko berriak aztertzen diren esparrua.

<http://www.zumalakarregimuseoa.eus/eu/bloga>

DENDA

Bertako eta kanpoko argitalpenak zein oroigarriak salgai.

ERBITZU ETA EKINTZA DIDAKTIKOEN LABURPENA:

IBILBIDE DIDAKTIKOAK	Haur Hezkuntza	Lehen Hezkuntza	DBH	Batxilergoa	Helduen Hezkuntza
ZUMALAKARREGI ANATAK: jeneral karlista eta politiko liberala	3 Orrialdea	3 Orrialdea	3 Or.	3 Orrialdea	3 Orrialdea
INDUSTRIA IRAULTZA	4 Orrialdea	4 Orrialdea	4 Or.	4 Orrialdea	4 Orrialdea
GUERRA ETA BAKEA			5 Or.	5 Orrialdea	5 Orrialdea
IRAULTZA GARAI			6 Or.		6 Orrialdea
ESTATU LIBERALAREN SORRERA				7 Orrialdea	7 Orrialdea
BURDINAREN BIDEAK		8 Orrialdea	8 Or.	8 Orrialdea	8 Orrialdea
IRAGANA BIDAIA: Bonu bateratua ZM+ IM	9 Orrialdea	9 Orrialdea	9 Or.	9 Orrialdea	9 Orrialdea
MATERIAL DIDAKTIKO	10-11 Orrialdea	10-11 Orrialdea	10-11 Or.	10-11 Orrialdea	10-11 Orrialdea
OSAGARRIAK	14 Orrialdea	14 Orrialdea	4 Or.	14 Orrialdea	14 Orrialdea